

Afgørelser – Reg. nr.: 06074.00

Fredningen vedrører: Mårbæk Bjerg

Domme

Taksationskommissionen 04-11-1986

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 01-09-1978

Fredningsnævnet 24-02-1976

Kendelser

Deklarationer

TAKSATIONSKOMMISSIONEN >

TAKSATIONSKOMMISSIONEN
VEDRØRENDE NATURFREDNING

REG. NR. 6074

ADRESSE:

AMALIEGADE 13, 1256 KØBENHAVN K

TELF. 01 - 11 95 65

Sag nr. 228. Fredning af Mårbæk Bjerg.
Genoptagelse af erstatningsspørgsmålet vedr. matr.nr. 11
Mårbæk.

Kendelse:

(Meddelt den 4. november 1986)

I forbindelse med fredningen af Mårbæk Bjerg i Løgumkloster kommune, Sønderjyllands amt afsagde taksationskommissionen vedrørende naturfredning den 8. december 1977 kendelse om erstatningen vedrørende ejendommen matr.nr. 11 Mårbæk by, Bedsted, tilhørende gårdejerske Mathie Andersen.

Som det fremgår af kendelsen, måtte kommissionen afstå fra at tage stilling til det krav, ejeren måtte kunne gøre gældende for mistet adgang til at udvinde grus; kommissionen fastsatte derfor alene en almindelig arealerstatning i overensstemmelse med de erstatningstilbud, overfredningsnævnet under sagen havde fremsat til lodsejerne, idet man henviste ejeren til at gøre eventuelt yderligere erstatningskrav gæl-

dende ved domstolene.

Overfredningsnævnet afsagde kendelse i overensstemmelse hermed den 1. september 1978.

Efter at Mathie Andersen er afgået ved døden, har kommissionen fra arvingerne i boet fået anmodning om at genoptage erstatningsspørgsmålet ved en fortsættelse af taksationssagen.

Kommissionen har, efter at overfredningsnævnet havde erklæret, at det for sit vedkommende intet havde at indvende herimod, besluttet at genoptage sagen. Man har i den anledning den 17. oktober 1986 besigtiget ejendommen og forhandlet med de privatskiftende arvinger i boet, som er

1. Holger Andersen, Hellevadvej 11, 6240 Løgumkloster,
2. Erik Andersen, Genvej 2, Vester Terp, 6240 Løgumkloster, og
3. Nicoline C. Pedersen, Gravlundvej 4, 6240 Løgumkloster.

Om grusgravningen på ejendommen fremgår af de for taksationskommissionen foreliggende oplysninger bl.a. følgende:

Ejeren sluttede den 20. november 1965 overenskomst om gravningen med entreprenør Oskar Jordt, Tønder, der skulle svare en graveafgift på 0,50 kr. pr. m³ udkørt materiale. Gravningen fandt herefter sted i det østligste afsnit af den del af matr.nr. 11, som ligger nord for landevejen. Anmeldelse om gravningen i henhold til § 5, stk. 1, nr. 1, i råstofloven nr. 285 af 7. juni 1972 blev - rettidigt - indgivet den 21. marts 1973. Den 10. marts 1975 godkendte Sønderjyllands amtsråd anmeldelsen for så vidt angår det ca. 13,5 ha store areal af matr.nr. 11, som ligger nord for landevejen. Til godkendelsen var i medfør af råstoflovens § 5, stk. 3, knyttet visse vilkår, bl.a. at en nærmere angiven graveplan skulle

tinglyses på ejendommen, og at der skulle stilles en sikkerhed på 120.000 kr. for omkostningerne ved reetablering af arealet efter gravningens afslutning. For opfyldelsen af de nævnte to vilkår satte amtsrådet en tidsfrist på 2 måneder fra skrivelsens dato. Den 1. maj 1975 opsagde ejeren graveoverenskomsten med entreprenør Jordt under henvisning til, at vederlaget var utilstrækkeligt. Ejeren opfyldte ikke de af amtsrådet stillede vilkår, for hvilke tidsfristen blev forlænget, senest ved skrivelse af 26. marts 1976, ligesom amtsrådet tilbød en nedsættelse af sikkerhedsstillelsen svarende til den ændring af gravningsarealet, som den rejste fredningssag måtte medføre. I anledning heraf tilbagekaldte fredningsstyrelsen den 1. juni 1976 godkendelsen og henviste ejeren til, såfremt der fremtidigt ønskedes indvundet råstoffer på ejendommen, at søge tilladelse hertil efter råstoflovens § 4. Efter det for taksationskommissionen oplyste fandt gravningen sted indtil udgangen af maj måned 1976, og der skal i tidsrummet januar - maj 1976 være indvundet ca. 30.000 m³ grus, medens der i tiden 1. oktober 1973 - 31. december 1975 skal være gravet ialt ca. 25.000 m³.

Fredningssagen blev rejst den 27. juni 1975 og bekendtgjort i Statstidende den 18. juli 1975.

Overfredningsnævnet bemærkede i sin tilbudsskrivelse af 5. januar 1977 (jfr. den dagældende naturfredningslov, lovbe- kendtgørelse nr. 520 af 1. oktober 1975, § 29), at frednings- sagen var rejst efter udløbet af den i amtsrådets skrivelse af 10. marts 1975 nævnte to måneders frist og på et tids- punkt, da ejeren allerede havde opsagt graveoverenskomsten med entreprenør Jordt. Selv om grusindvindingsrettens op- hør således skyldtes omstændigheder, der var fredningen u- vedkommende, fandt overfredningsnævnet, at det ikke kunne udelukkes, at fredningssagen kunne have haft nogen indfly- delse på, at ejeren ikke havde søgt at indgå overenskomst

med en anden entreprenør. Overfredningsnævnet fandt derfor efter omstændighederne - som stemmende med rimelighed - at kunne tilbyde ejeren en samlet fredningserstatning på 75.000 kr.

Under genoptagelsen af erstatningsspørgsmålet har arvingerne nedlagt påstand om en erstatning på 250.000 kr. svarende til det beløb, som fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds ved sin kendelse af 24. februar 1976 fastsatte i erstatning. De har henvist til, at frednings-sagen blev rejst, efter at det - som følge af manglende bevillingsmæssigt grundlag - havde måttet opgives at standse grusudvindingen i medfør af § 5, stk. 3, jfr. stk. 4, i råstofloven af 7. juni 1972. Hvis gravningen havde kunnet fortsættes, ville udvindingen have kunnet indbringe mindst et beløb som det, der nu forlanges i erstatning.

Holger Andersen, der på sin mors vegne administrerede grusgravningen på ejendommen, har oplyst, at han opsagde aftalen med entreprenør Jordt dels, fordi han anså graveafgiften på 0,50 kr. pr. m³ for at være for lille, dels fordi Jordt ikke gravede i tilstrækkeligt hurtigt tempo. Når han ikke opfyldte amtsrådets betingelser for at fortsætte gravningen, og slet ikke reagerede på amtsrådets henvendelser om sagen, skyldtes det, at entreprenør Jordt havde sagt, at han (Jordt) havde sørget for at bringe forholdet til amtsrådet i orden. I øvrigt følte han sig dårligt behandlet af myndighederne, som han havde forstået ville standse gravningen på ejendommen uden at råde over de fornødne bevillinger til at betale erstatning.

Taksationskommissionen bemærker, at det - som anført af overfredningsnævnet i tilbudsskrivelsen af 5. januar 1977 - må lægges til grund, at sag om fredning først er rejst efter

udløbet af den frist på to måneder, som var sat af Sønderjyllands amtsråd i skrivelsen af 10. marts 1975, og altså på et tidspunkt, da råstofudvindingen på ejendommen kunne være bragt til ophør med hjemmel i råstofloven af 7. juni 1972, uden at ejeren i den anledning havde haft krav på erstatning. Dette forhold må tages i betragtning ved fastsættelsen af erstatningen, og der må tillige ses hen til, at det grus, der findes på ejendommen, er af ringe kvalitet og formentlig kun egnet til anvendelse som bundfyld ved vejanlæg og lignende, for hvilket afsætningsmulighederne, selv omkring midten af 1970'erne, var forholdsvis dårlige, således som det synes bekræftet af, at ejeren ikke kunne nå til enighed med entreprenør Jordt om en højere pris og/eller gravning i et hastigere tempo. Erstatningen, der må bygge på forholdene i 1976, kan derfor ikke overstige det beløb på 75.000 kr., som overfredningsnævnet tilbød til dækning af ethvert tab, som måtte følge af de indskrænkninger i ejendommens udnyttelse, der var pålagt ved fredningen. Af dette beløb er 10.880 kr. allerede kommet til udbetaling (deponering i Nationalbanken) i henhold til den tidligere taksationskendelse og overfredningsnævnets kendelse af 1. september 1978. Taksationskommissionen fastsætter herefter en yderligere erstatning for fredningen af den omhandlede ejendom på 64.120 kr. I medfør af naturfredningslovens § 19, stk. 4, 2. pkt., bestemmes, at beløbet forrentes fra nærværende taksationskendelses dato.

Herefter bestemmes:

Der tillægges arvingerne efter gårdejer Mathie Sophie Andersen, f. Brodersen, og tidligere afdøde ægtefælle

Andreas Christian Andersen i yderligere erstatning for fredning af en del af ejendommen matr.nr. 11 Mårbæk by, Bedsted 64.120 kr.

Beløbet forrentes fra den 4. november 1986, indtil det kan hæves, med en rente, der er 1 procent højere end den af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto.

J. Lunøe

Karl Nielsen

Jens Peder Jensen

OVERFREDNINGSNÆVNET>

År 1978. den 1. september, afsagde overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sag nr. 2303/76 om fredning af arealer omkring bakkeøen Mårbæk Bjerg i Løgumkloster kommune:

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds afsagde den 24. februar 1976 kendelse om tilstandsfredning af ca. 55 ha omkring bakkeøen Mårbæk Bjerg i Løgumkloster kommune. I samlet erstatning tilkendtes 6 ejere 311.950 kr.

Sagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening, og fredningen tilsigter en bevaring af bakkeøen og de nærmeste omgivelser i undervisningsøjemed og til videnskabelige undersøgelser ved studier af kvartærgeologi.

Kendelsen er forelagt overfredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 25 og er tillige indbragt for overfredningsnævnet af entreprenør Oskar Jordt som indehaver af en ret til grusgravning på ejendommen matr.nr. 11, Mårbæk by, Bedsted sogn. Entreprenør Jordt, der ikke har været inddraget under fredningsnævnets behandling af sagen, har påstået

sig tilkendt en erstatning på 393.135 kr.

I sagens behandling har deltaget 7 medlemmer af overfredningsnævnet.

Efter besigtigelse af området og møde med parter og interesserede har overfredningsnævnet med 6 stemmer mod én besluttet, at fredningen bør gennemføres med den af fredningsnævnet bestemte afgrænsning af det fredede område, men med en del ændringer af fredningsbestemmelserne. Mindretallet har anset fredningen for at være unødvendig i betragtning af den øvrige gældende lovgivning og dermed urimelig såvel over for de pågældende ejere af landbrugsejendomme som i henseende til den økonomiske belastning af det offentlige.

Med de besluttede ændringer er fredningsbestemmelserne således:

§ 1. Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, dog med de nedenfor nævnte undtagelser.

§ 2. Terrænændringer.

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning, afgravning og planering, ikke er tilladt.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at ejeren af en ejendom i begrænset omfang udnytter forekomster i jorden til eget brug, såfremt en sådan udnyttelse er lovlig efter råstofloven.

Fredningen skal heller ikke være til hinder for, at Løgumkloster kommune efter aftale med ejeren af matr.nr. 11 anvender den nu delvis retablerede ca. 2,5 ha store grusgrav på ejendommen som oplagsplads for jord- og stenfyld. Det er dog en betingelse herfor, at opfyldningen sker fra vejen ind mod Mårbæk Bjerg, og at der bevares en slugt i bjerget til brug for geologiske iagttagelser.

§ 3. Beplantning og hegning.

Det følger af § 1, at tilplantning med træer og buske ikke er tilladt, og at hegn ikke må opsættes eller plantes.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for hverken

- a) genplantning på de arealer, der var tilplantet den 24. februar 1976, eller
- b) etablering af læhegn, nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver.

Fredningsnævnet kan tillade hegning i videre omfang.

Fredningsplanudvalget har ret til efter forudgående meddelelse til vedkommende ejer at fjerne bevoksninger, der slører den geologiske formation Mårbæk Bjerg, når fjernelsen sker uden udgift for ejeren.

§ 4. Nye landbrug m.v.

Pelsdyrfarme, fjerkræfarme og drivhusgartnerier må ikke oprettes.

Hverken fredningen eller vejbyggelinien efter naturfredningslovens § 47, stk. 1, nr. 2, skal dog være til hinder for, at der på matr.nr. 7 opføres en ca. 60 m lang bygning til kyllingefarm, såfremt fredningsnævnet på forhånd har kunnet godkende bygningens beliggenhed og ydre fremtræden, jfr. § 5.

§ 5. Bebyggelse m.v.

Det følger af § 1, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure og andre lignende indretninger, eller anbringes campingvogne eller lignende.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der efter forudgående tilladelse fra fredningsnævnet opføres nye driftsbygninger til landbrugsvirksomhed, eller at der på matr.nr. 6 opføres en ny beboelsesbygning. Fredningsnævnet kan kun nægte en sådan tilladelse,

- 1) såfremt helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af ejeren ønskede, eller
- 2) såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningen skal heller ikke være til hinder for, at privat besøgende hos ejerne må campere eller slå telt op i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger.

Overfredningsnævnet har ved enstemmig beslutning fundet, at entreprenør Jordts påstand om tilkendelse af fredningserstatning ikke kan tages til følge. Det er herved lagt til grund, at ejendommens ejer før fredningssagens rejsning har opsagt aftalen om en grusgravningsret for Jordt.

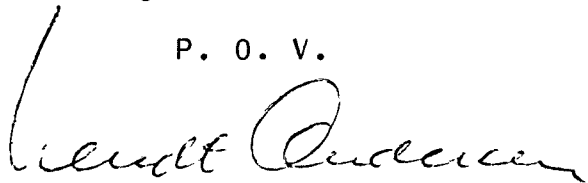
Erstatningsspørgsmålene i øvrigt er afgjort ved 5 ejeres accept af overfredningsnævnets erstatningstilbud og ved taksationskommissionens fastsættelse af erstatningen til ejeren af matr.nr. 11, jfr. kommissionens kendelse af 8. december 1977.

De samlede erstatninger inclusive tilkendte omkostninger udgør herefter 45.420 kr., der forrentes med $8\frac{1}{2}$ % p.a. fra 24. februar 1976. Erstatningerne er udbetalt respektive deponeret i Danmarks Nationalbank.

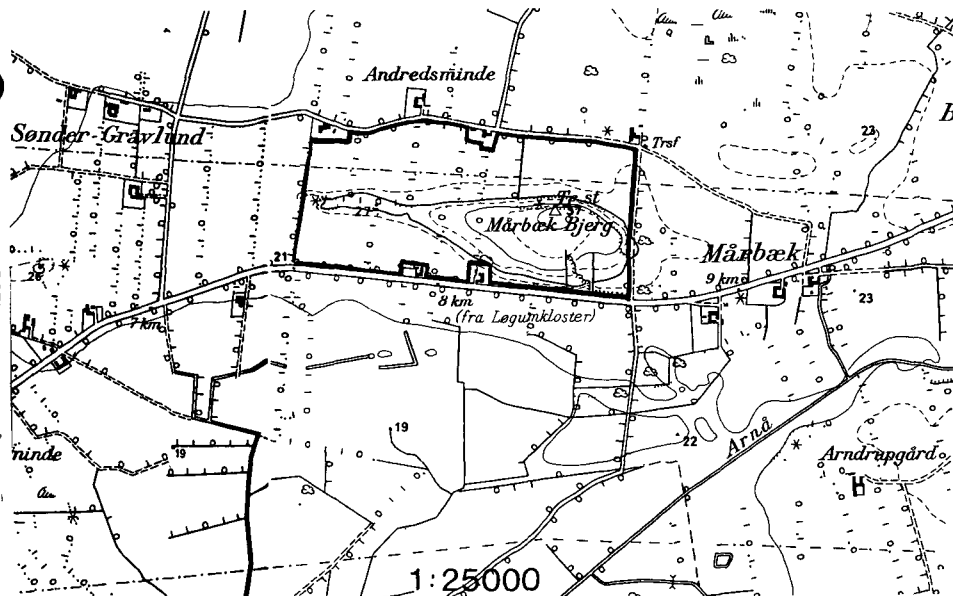
H e r e f t e r b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds afsagte kendelse af 24. februar 1976 om fredning af Mårbæk Bjerg stadfæstes med de af foranstående følgende ændringer, og således at ovennævnte fredningsbestemmelser hviler på følgende ejendomme eller dele deraf som vist på kendelseskortet: matr.nr. 3, 4, 6, 7, 9, 11, 19 og 148, alle af Mårbæk by, Bedsted sogn.

P. O. V.

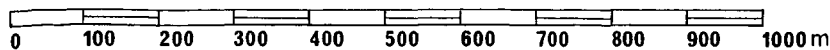
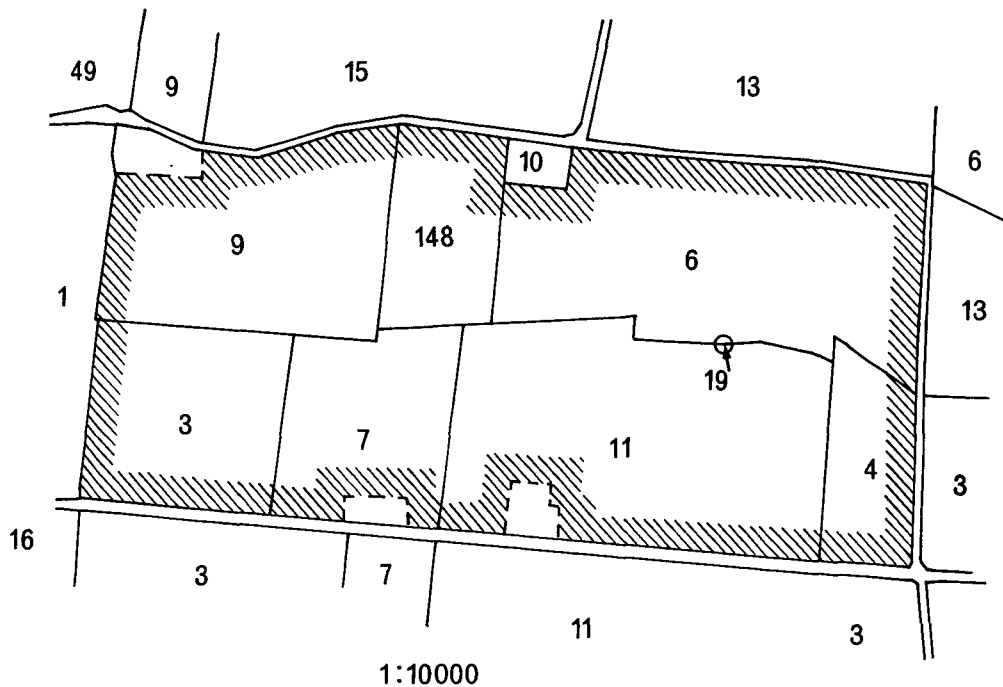
Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

UDARBEJDET AF FREDNINGSSTYRELSEN
TIL TJENSTLIG BRUG VED MILJOMINISTERIET
SÆRTRYK MED GEODÆTISK INSTITUTS TILLADELSE (A 400/76)

Mårbæk Bjerg
Mårbæk by, Bedsted sogn,
Løgumkloster kommune,
Sønderjyllands amt

 Fredningsgrænse

Kortbilag hørende til

OVERFREDNINGSNÆVNETS

kendelse i sag nr.: 2303/1976

Grundkort udarbejdet i 1975

Sted: Danmarks Naturfrednings-
forening
Rettelser, tilføjelser m. v.

af/dato Fredningsstyrelsen
17-8-1978

FREDNINGSNÆVNET >

Naturfredningsloven

Narrogade 2

24/2-76

År 1976 den 24. februar blev i

J. nr. 89/75

Fredningssag angående et areal,
Mårbæk bjerg, del af Mårbæk by,
Bedsted sogn, Løgumkloster kommune.

- fredningssag -

afsagt sålydende

k e n d e l s e:

Ved skrivelse af 27. juni 1975 rejste Danmarks Naturfredningsforening fredningssag for Mårbæk bjerg, Bedsted sogn, Løgumkloster kommune.

I den nævnte skrivelse anføres det bl.a.:

" Mårbæk bjerg er beliggende i den del af Danmark, som helt er domineret af istidsaflejringer fra tredje istid, da isen havde hovedstilsandslinie i syd ved Bov i Sønderjylland. Hedesletten er derfor den almindeligst forekommende istidsaflejrings i denne del af landet, hvilket giver sig udtryk ved denne landskabsdels "Sletteagtige" karakter. De enorme vandmængder som afsmeltede fra israndslinien formåede dog ikke i alle tilfælde at udslette de formationer som blev dannet under anden istid - f.eks, bakkeøer. Mårbæk bjerg er en typisk bakkeøformation, som i det øvrige landskabs sletteagtige karakter fremtræder som et særdeles instruktivt geologisk demonstrationsområde. Bakkeøens karakteristika, stejle skrænter, her nående ca. 15 m over det omkringliggende land og den varierende jordbund er derfor særdeles egnet til undervisningsobjekt og til videnskabelige undersøgelser ved studier af kvartærgeologi. Jfr. iøvrigt udtalelser fra Danmarks geologiske undersøgelser og Naturfredningsrådet.

På matr. nr. 11, der omfattes af fredningsforslaget, er der en

eksisterende grusgrav. Denne er anmeldt af den daværende ejer, og Sønderjyllands amtåråd, tekniske forvaltning har tilladt grusgravningen i henhold til råstoflovens § 5, stk. 1, nr. 1, således at indvindingen kan fortsætte på hele det ca. 13,5 ha store areal, som udgøres af matr. nr. 11 Mårbæk.

Det er imidlertid Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at en gravningstilladelse for hele dette matrikelnummer, vil ødelægge den meget karakteristiske bakkeformation, og man finder, at gravningen bør begrænses til det 2,5 ha store areal, hvor grusgravning allerede er påbegyndt.

Den under sagen ændrede fredningspåstand er sålydende:

1. Bebyggelse skal ikke være tilladt. Dog skal på matr. nr. 6 kunne opføres de for ejendommens drift nødvendige driftsbygninger og beboelsesbygninger efter forudgående tilladelse fra Fredningsnævnet. Endvidere tillades opførelse af nødvendige landbrugsmæssige driftsbygninger i tilslutning til bestående bebyggelse i det fredede område.
2. Oprettelse af pelsdyrfarme, fjerkræfarme og drivhusgartnerier er ikke tilladt.
3. Terrænformerne må ikke ændres ved planering, afgravning eller opfyldning. Den på matr. nr. 11. eksisterende grusgrav, udgørende 2,5 ha, må ikke arealmæssigt udvides. Grusgravning til eget brug skal fortsat være tilladt.
4. Camping og teltning må ikke finde sted.
5. Oplagspladser eller lignende, samt lossepladser, motorbaner, vædeløbsbaner må ikke etableres, ligesom der ikke må henstilles udrangerede maskiner, biler eller dele heraf.
6. Henkastning af affald må ikke finde sted.
7. Udenfor de bestående tilplantede arealer er plantning af træer og buske ikke tilladt. Genplantning i de nu tilplantede områder kan ske i fornødent omfang.

8. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Læhegn, der er nødvendige for almindelig landbrugsdrift, kan forventes godkendt.
9. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der efter fredningsnævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige stianlæg.
10. De påtaleberettigede skal have ret til, udenfor de nu bevoksede områder, og uden udgift for ejeren og efter forudgående meddelelse af foranledige at en ønsket naturtilstand indenfor området opretholdes, herunder bortfjernelse af selvsåninger, samt plejeforanstaltninger som har til hensigt at bevare karakteristiske geologiske formationer. Det skal være de påtaleberettigede tilladt at fjerne bevoksninger som slører den geologiske lokalitet.

Bekendtgørelse om sagens omfang og genstand har været indrykket i Statstidende, Jyske Tidende samt Vestkysten den 18. juli 1975, medens de berørte ejere m.v. i henhold til naturfredningslovens § 13 er underrettet ved anbefalet brev af 15. juli 1975.

I sagen er afholdt møder den 22. august og 10. oktober 1975 samt den 30. januar 1976.

Sagen omfatter følgende arealer:

matr. nr.	Ejer	Areal	hvoraf ønskes fredet
9	Aksel Jacobsen	157751 m ²	8,9 ha
148	Aksel Jacobsen	40723 m ²	alt
6	Thorvald Møller	696597 m ²	13,3 ha
3	Christian Brodersen	741552 m ²	6,3 ha
7	Hans Peter Jepsen	119764 m ²	5,4 ha
11	Mathie S. Andersen	334843 m ²	13,6 ha
19	Den Danske stat	4 m ²	alt
4	Andreas Brodersen	450681 m ²	3,3 ha

Arealerne er beliggende i landzone og på matr. nr 11 er der foretaget grusgravning på ca. 2,5 ha, medens ejeren har tilladelse til

at udvinde grus på hele matr. nr. 11, ialt ca. 13,5 ha.

Ejerne har påstået sig tillagt erstatning med 2.500 kr. pr. ha for arealer beliggende udenfor vejbeskyttelseslinien og 2000 kr. pr. ha. for arealer indenfor vejbyggelinien.

Endvidere har ejeren af matr. nr. 11 krævet erstatning for det tab han lider som følge af, at grusgravningen på hans ejendom begrænses. Ifølge overenskomst med entreprenør Oskar Jordt, Tønder, der nu er opsagt af ejeren, fik ejeren 50 øre pr. m^3 udkørt materiale fra ejendommen. Ejeren har oplyst, at der på ejendommen findes ca. 900.000 m^3 sand og grus.

Fredningsplanudvalget for Sønderjyllands amt har med sagkyndig assistance foretaget volumenberegning og vurdering af gruskvaliteten på matr. nr. 11:

" Forudsætning for volumeberegning I

- 1) Minimumsafstand fra vejmidte 20 m, anlæg 1:2.
- 2) Gravning til grundvandsspejl som er skønnet placeret i kote 10.
- 3) Anlæg mod naboskel mod vest og nord 1:2.
- 4) Anlæg mod ejerens bebyggede parcel 1:2.
- 5) Øverste muldlag er medregnet.

Udfra disse forudsætninger kan afgraves 1,6 mill. m^3 heraf fragår det øverste jordlag på 1 m af 11 ha, svarende til 110.000 m^3 , ligesom udgifterne til retablering og sikkerhedsstillelse skal fraregnes.

Forudsætning for volumeberegning II

- 1) Minimumsafstand fra vejmidte 20 m anlæg 1:2.
- 2) Gravning til vejhøjde (ca. kote 21-22) af landevej nr. 513, Åbenrå-Løgumkloster.
- 3) Anlæg mod naboskel mod vest og nord 1:2.
- 4) Anlæg mod ejerens bebyggede parcel 1:2.
- 5) Øverste muldlag er medregnet.

Ud fra disse forudsætninger kan graves 700.000 m^3

hvoraf fragår det øverste jordlag på 1 m af 11 ha, svarende til 110.000 m³, ligesom udgifterne til retablering og sikkerhedsstillelse skal fraregnes.

Værdien af materialet anslås til 50 øre pr. m³, da hovedparten kun kan anvendes til fyld.

Der i fredningsnævnet enighed om, at de af påstanden omfattede ejendomme såvel af landskabelige som af naturvidenskabelige grunde er fredningsværdige, hvorfor fredningspåstanden tages til følge.

Med hensyn til erstatning, der vil være at tilkende i anledning af fredningen, bemærkes at arealerstatningen, under hensyntagen til at arealerne er landzone, samt at fredningspåstanden ikke medfører særlige gener for ejerne, findes at kunne fastsættes til 1500 kr. pr. ha.

Med hensyn til erstatning til ejerne af matr. nr. 11 for begrænsning i adgangen til grusgravning bemærkes, at der ikke for nævnet er forelagt dokumentation for, hvilke indtægter ejeren har haft af grusgravning i de seneste år, samt at en udnyttelse af adgangen til grusgravning vil medføre et fald i ejendommens herlighedsværdi.

Som følge af det anførte samt under hensyntagen til, at der fortsat kan graves grus på ejendommen indenfor det område hvor grusgravningen allerede er påbegyndt, skønner nævnet, at den nedgang i ejendommens værdi i handel og vandel som fredningen medfører for matr. nr. 11 ialt udgør 250.000 kr.

Erstatningerne udbetales ejerne og forrentes fra kendelsens dato med 1% over den af Danmarks Nationalbank pr. nævnte dato fastsatte disconto.

Der tilkendes lodsejerne 1500 kr. i sagsomkostninger.

Et kort dateret juni 1975 udvisende grænserne for det fredede område er vedhæftet nærværende kendelse.

Kendelsen vil i medfør af naturfredningslovens § 25 være at forelægge Overfredningsnævnet.

Kendelsen kan iøvrigt indtil 4 uger efter dens forkyndelse ind-

bringes for Overfredningsnævnet af de parter der ønsker ændringer.

T h i b e s t e m m e s:

Den ovenfor anførte fredningspåstand tages til følge.

Der tilkendes ejerne følgende erstatninger:

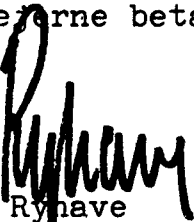
Matr. nr. 9 og 148,	Aksel Jacobsen, Mårbæk, Bedsted Lø,	19.500,- kr.
matr. nr. 6	Thorvald Møller, Mårbæk, do	19.950,- kr.
matr. nr. 3	Christian Brodersen, do	9.450,- kr.
matr. nr. 7	Hans Peter Jepsen, Birkevøj 4, Bedsted Lø,	8.100,- kr.
matr. nr. 11	Mathie S. Andersen, Mårbæk, Bedsted Lø,	250.000,- kr.
matr. nr. 19	Den Danske Stat	0,- kr.
matr. nr. 4	Andreas Brodersen, Mårbæk, Bedsted Lø,	4.950,- kr.

ialt 311.950,- kr.
=====

Erstatningsbeløbene forrentes med 1% over den af Nationalbanken fastsatte diskonto frakendelsens dato at regne.

Erstatningsbeløbene udredes med 3/4 af statskassen og 1/4 af Sønderjyllands amtsfond.

I sagsomkostninger til ejerne betales 1500 kr. ialt.

Ryhove

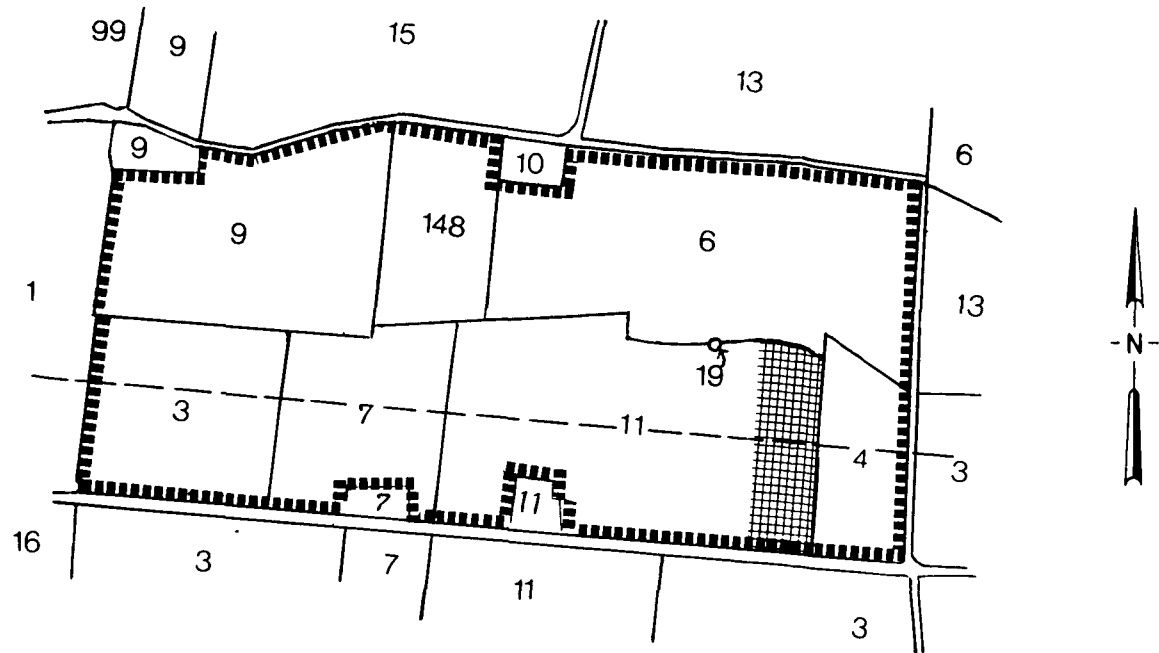
Edgar Andersen.

supl.

Peter Nissen.

Kort i 1:10000

fremstillet efter
matrikelkort af Juni 1975

Oversigtskort i 1:25000

Reproduceret med Geodætisk
Instituts tilladelse nr. A. 493/73

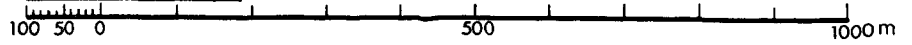
Mårbæk Bjerg

Del af Mårbæk by, Bedsted sogn,
Løgumkloster kommune,
Sønderjyllands amtskommune

Signaturforklaring:

- foreslået fredningsgrænse
- byggelinie iht naturfrloven
- ▣▣▣▣▣▣▣▣ Grusgrav

Målestok 1:10000

Juni 1975

O. Holme Hansen
Landinspektør

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 06074.00

Dispensationer i perioden: 19-03-1982

fredes

REG. NR. 6074

Den 19. marts 1982 kl. 11,00 afholdt nævnet møde i Mårbæk, hvori deltog nævnets formand, dommer S. A. Koustrup, det amtsrådsvalgte medlem, afdelingsleder August Møller, Vojens, og det af Løgumkloster kommune valgte medlem, borgmester Jessen Hansen.

Der foretoges:

J.nr. 43/82

Udførelse af plejearbejde på det
fredede Mårbæk Bjerg, Løgumkloster kommune.

Der fremlagdes skrivelse af 24. februar 1982 med bilag fra Sønderjyllands amtsråd, j.nr. 540-90-16-75 samt skrivelse af 16. marts 1982 fra Peter Brodersen.

For amtsrådet mødte skovtekniker Jørn Steenberg og Bodil Petersen.

For Løgumkloster kommune mødte byrådsmedlem Niels Tæstesen.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Susanne Østerlund.

Endvidere var mødt jagtkonsulent Søren Essendrup samt lodsejer Thorvald Møller og hustrup.

Lodsejeren Kjestine Brodersen var ikke mødt, og fru Brodersens søn, Peder Brodersen, Egernsund, havde meldt afbud.

Der foretoges en besigtigelse af arealerne, hvorefter mødet fortsatte på Hotel Løgumkloster.

Amtsrådets repræsentanter redegjorde for plejeprojektet og påpegede, at man havde forladt tanken om en så kraftig oprydning i underskoven, at der kunne blive tale om græsvækst og afgræsning med kreaturer. Ønsket går ud på at bevare de bedste skovfyr og hvidgran m.v., d.v.s. de livskraftige træer samt foretage en oprydning i bunden, idet der dog f. eks. kan bevares underskov i grupper dækkende ca. 1/4 af området fortrinsvis Ege-pur. Man er klar over, at oprydningen og fæld-

ningen vil give så meget lys til skovbunden, at nye vækster hurtigt vil skyde op, således at der i løbet af en årrække vil blive tale om nye plejeforanstaltninger.

Jagtkonsulent Søren Essendrup erklærede, at amtsrådets forslag til pleje - således som det nu er formuleret - ikke vil skade vildtet, men snarere vil være til gavn for vildtet, dog forudsat at en oprydning som den planlagte højst finder sted hvert 10. år.

Der var almindelig enighed om, at et sådant plejeprojekt kunne godkendes, hvilket Thorvald Møller og hustru var helt enige i.

Herefter drøftedes spørgsmålet om, hvem det opryddede kvas og grene samt det skovlede træ skulle tilfalde.

Susanne Østerlund gav udtryk for, at det ville være naturligt, at lodsejerne kunne beholde træet.

Spørgsmålet blev indgående drøftet, og det var den overvejende mening, at lodsejerne skulle have mulighed for at beholde stammerne, mens kvas og grene kunne tilfalde amtsrådet (naturforvaltningsprojektet). Formanden og det amtsvalgte medlem, der var enig heri, gav dog udtryk for, at der i så fald ikke kunne blive tale om, at lodsejerne havde krav på opskæring af stemmerne i bestemte størrelser eller stabling, læsning i vogn o.l.

Der var iøvrigt enighed om, at udgiften til eventuel indkøb af nye planter og til plantningen skulle afholdes af lodsejerne, når disse fik ret til stammerne.

Der var efter yderligere drøftelse af sagen enighed i nævnet om at beslutte følgende:

Med hjemmel i Overfredningsnævnets kendelse af 1. september 1978 gives der amtsrådet (naturforvaltningsprojektet) adgang til, efter forudgående underretning til lodsejerne, på Mårbæk Bjerg at foretage en oprydning og en forstmæssig udstyning, idet kvas og grene tilfalder naturforvaltningen, der fjerner det opryddede. Stammer henlægges i skovkanten ud for hver lodsejers areal til lodsejernes disposition, dog således at træet skal være fjernet af lodsejerne eller ved deres for-

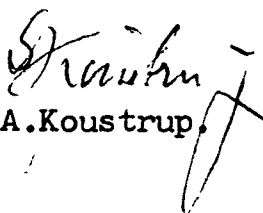
anstaltning senest en måned efter projektets afslutning. Efter dette tidspunkt tilfalder træet naturforvaltningsprojektet, der frit kan disponere over det.

For at tilvejebringe overensstemmelse med på den ene side kendelsens bestemmelse om, at den geologiske formation Mårbæk Bjerg ikke må sløres og på den anden side med den lodsejerne tillagte adgang til genplantning, bestemte nævnet, at genplantning kun kan ske efter indhentet godkendelse fra fredningsnævnet, samt at udgiften til genplantning afholdes af lodsejerne.

De tilstedeværende, herunder lodsejeren Thorvald Møller og fru Møller, blev gjort bekendt med nævnets beslutning erklærede, at de kunne godkende denne afgørelse, samt at de iøvrigt ikke mente, at projektet for deres vedkommende ville give problemer.

Formanden og det amtsvalgte medlem gav udtryk for, at de i nævnet i fremtidige sager agtede at stemme for at lade denne afgørelse være grundlag for fremtidige plejeprojekter for så vidt angår genplantning-udgifter og principperne for fordelingen af de opryddede materialer og de fældede stammer mellem lodsejere og naturforvaltningsprojektet.

Sagen sluttet.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.